Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lectionarius de tempore, sectio partis hiemalis - Cod. Aug. perg. 14

[S.l.], [9. Jh.]

Feria IIII: beatus Leo papa: sermones de passione Domini

urn:nbn:de:bsz:31-20216

Visual Library

sent; Dum incorpore hominis non ag
noscunt substantiã deitatis; uiderunt
humilem & non adorauerunt auctorem
uniuersitatis. nec intellexerunt potes
tatem iudicaturi. despicienter mansue
tudinem iudicati; ut persecutores ueri dī.
& negatores ueri hominis. impietas una
sociaret. dum serui formã in xpo & iudei
estimant solcem. & heretici asserunt
falsam; Dicant ergo isti phantastici
xpiani. que substantia saluatoris adfi
xa sit ligno. que iacuerit in sepulchro.
& reuoluto monumenti lapide. que ttio
die caro surrexit. uel quale corpus ihs
discipulorum uisui. clausis eedeor hor
tis ingressus intulerit; cum ecd abi
gendeem cernentium diffidentiam.
inspici oculis digitisq; tractari. paten
ter adhuc fixuras clauorũ. & recens
conpuncti lateris uulnus exigeret;
At si in tanta luce ueritatis tenebras
suas heretice obduratio non relinquit;
Ostendant. unde sibi spem uite polli
ceantur aeternae. Unde resurrec
tionis xpi credant se esse consortes;
non enim possunt cum apostolo di
cere. xps resurrexit a mortuis. pri
mitie dormientiũ. quia non sunt primicie
hominũ. si non sunt de humane stirpe nature;
quem primus omniũ resurrexit. eius ple
nitudinis est portio quam percessit.

& pie creditur hoc quod est in capite incho
atum. in membris quoque esse conplendum;
quia sicut in adam omnes moriuntur. ita
& in xpo omnes uiuificabuntur; Amplec
tenter igitur dilectissimi xpiane spei
unicum pignus. non diuellamur a conpa
ge corporis xpi. in quo habitat sicut apos
talus ait. plenitudo diuinitatis corpora
liter. & estis in illo repleti; Nam cum incor
porea sit substantia dī. quomodo corpo
raliter in xpo habitat. nisi quia caro nr̄i
generis. facta est caro deitatis; & in illo
sumus deo repleti. in quo crucifixi in quo
sepulti. in quo sumus etiam suscitati; ut
possimus cum apostolo dicere; nr̄a aũ
conuersatio in celis est. unde etiã salua
torem expectamus dnm ihm xpm. qui re
formauit corpus humilitatis nr̄e. con
forme fieri corpori glorie suae. uiuens
& regnans cum patre & cum spu sco
in secula seculorum; Amen; CII.

FER. IIII SERMO BEATI LEONIS
PAPAE DE PASSIONE DNI;

IIII Sacramentũ dilectissimi dominice pas
sionis. in salutem humani generis an
te tempora aeterna dispositum. & per
multas significationes omnibus re
tro seculis nuntiatum. non adhuc ex
pectamus manifestandum. sed iam
adoramus impletum; concurrentib;
ad eruditionem nr̄am & nouis testimo

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

nis et antiquis. dum quod prophetica ca-
cinit tuba, euangelica pandit historia.
et sicut scriptum est. abyssus abyssum
inuocat. in uoce cataractarum tuarum;
Quoniam ad enarrandam gloriam gratiae
dei. paribus sibi uocibus utriusque testa-
menti altitudo respondet. et quod erat
sub uelamine figurarum profundum.
fit reuelata luce perspicuum; Sic tamen
in tantae miracula saluatoris. quae sub
populorum gerebantur aspectu.
pauci ueritatis praesentiam sentiebant.
ipsique discipuli uoluntariae domini passio-
ne turbati. non euaserunt scandalum
crucis. sine temptatione formidinis;
Unde fides nostra intellegentiam sume-
ret. unde conscientia robur acciperet.
nisi quae facta cognoscimus. praedicta
legeremus; Peracto igitur dilectissimi
saluatoris triumpho. et consummatis
dispensationibus. quas omnia uete-
ris testamenti eloquia nuntiauerunt.
lugeat carnalis iudaeus. sed spiritalis
gaudeat christianus. et festiuitas quae il-
lis causa uersa est in nocentem. nobis
coruscet in lucem; Quoniam crux christi
eadem est et credentium gloria. et incre-
dentium poena; Quamuis enim per-
sequentium furor. nihil aliud in domini
maiestatis operatus sit. quam atrocem
crudelitatem et inmite supplicium;

Redemptis tamen hac domini passione. uerior
iustior que est laetandi ratio quam dolendi;
fuerit tunc discipulorum excusabilis
pauor. ne diffidentiae culpam apostoli-
cus meror incideret. quando concurren-
tibus ad unum scelus iudicis iudeorum-
que principibus. superbus taurorum pin-
guium tumor. et proterua uitulorum pe-
tulantia saeuiebat. quando sub oculis
ouium. pastoris iusti sanguinem. fremen-
tium bestiarum rabies expetebat. quan-
do denique etiam ipse qui pati uenerat.
de nostrae naturae communione dicebat;
Tristis est anima mea usque ad mortem;
Nunc autem postquam per susceptionem
infirmitatis. potentia est clarificata
uirtutis. nulla fidelium mestitudine
paschalis est obscuranda sollemnitas.
nec cum tristitia nobis gestorum ordo est
colendus est; Cum tandem dominus usus sit malitia
iudeorum. ut de intentione facinoris.
uoluntas sit impleta miserentis; Sicut
in exitu israhel de aegipto. agni sanguis fuit resti-
tutio libertatis. et sacratissima est facta
festiuitas. quae per hostiam pecudis iram
auerteret uastatoris. quanto populis
christianis concipienda sunt gaudia. pro qui-
bus omnipotens pater filio suo uni-
genito non pepercit. sed pro nobis omnibus
tradidit eum; ut in occisione christi pas-
cha esset uerum et singulare sacrificium.

quo non ex dominatione pharaonis
unus populus. sed ex diabuli captiuita
te totus mundus eruitur; Hoc ergo il
lud est dilectissimi sacramentum cui
ab initio omnia sunt famulata mys
teria; Hunc sanguis iusti abel mortē
summi pastoris eloquitur. & in parri
cidio iudeorum. cain interfector frīs
agnoscitur; Hunc diluuium & noe ar
ca manifestat. quid sit renouationis
in baptismo. & quid salutis in ligno; Hunc
abraham gentium pater, promissor ad
quirit heredes. & in semine eius non ger
men carnis. sed fidei propago bene
dicitur; Hunc adpręnuntiatum
festis omnibus festum, sacer nouorum
mensis renitit. ut in quo accepit mun
dus exordium. in eodem haberet
xpiana creatura principium; quamuis
igitur furentes iudei fecerunt in
dnm ihm quecumq; uoluerunt.
& suscepti hominis ueritatem. nullis
eorum ausibus potestas diuina sub
traxerit. patientia tamen dnī con
silium munus impleuit. & pertinacia
sacrilegę crudelitatis profecit opeṛ
saluatoris; quod non scribę. non
pharisei. nec summi intellexere pon
tifices. si enim cognouissent nūquā
dnm maiestatis crucifixissent.
nec ipse itaque diabulus intellexit.

quod seuiendo in xpm suum destrueret
principatum; qui antiquę fraudis iura
non perderet. si se a dnī ihū sanguine
contineret; sed malitia nocendi auida.
dum inruit (ruit) dum capit capta est. & dū
persequitur mortalem. incidit saluatorē;
Inuenit sane in illo molimine inpruden
tis audacię dignum cooperatorem dig
num que consortem. cum impiis iudas
maluit minister eē diaboli. quā apos
tolus xpi; quem non timoris perturbatio
ne deseruit. sed pecunię cupiditate
distraxit; unde & dilectissimi & prudent
inspicite. quę germina & quales fruc
tus de auaritiae stirpe nascantur; quā
merito aptus radicem eē malorum om
nium definiuit. quia nullum peccatum
sine cupiditate committitur; & omnis
inlicitus appetitus. istius auiditatis
est morbus; amor ipse cuiuę. uilis est
omnis affecto. & anima lucri cupida.
&iam pro exiguo perire non metuit;
nullumque eē iustitiae in illo corde
uestigium. in quo sibi auaritia fecit
habitaculū; hoc perfidus iudas
inebriatur ueneno. dum sitit lucrū
peruenit ad laqueum; & tam stulte
impius fuit. ut triginta argenteis
& dnm uenderet & magistrum;
Cum autem se ad excipiendum ini

quitatis iudicium di filius prebuiss&.
beatus petrus apostolus cuius fides ea
deuotione feruebat ut cũ dño & compati
paratus ess& & commori. ancilla sacer
dotis calumniante perterritus. infir
mitatem negationis incurrit; ob hoc
sicut appar& hesitare permissus. ut in
ecclesiæ principe remedium penitentiæ
conder&ur. & nemo auder& de sua uir
tute confidere. quando mutabilitatis
periculum nec beatus petrus potuiss&
euadere; dns autẽ ihs qui intra pontificale
concilium solo corpore tenebatur.
trepidationem discipuli foris positi.
& pauentis animũ
diuino uidit intuitu. mox ut respexit
erexit. & in fl&us penitudinis incita
uit; Felices scẽ apostole lacrymæ tuæ.
quæ ad diluendã culpam negationis
uirtutẽ sacri habuere baptismatis;
Adfuit enim dextera dñi ihu xpi quæ
labentem te priusquam deiceréris
exciper& & firmitatem standi in ipso
cadendi periculo recepisti; uidit in
te dns non fidem fictam. non dilectionẽ
auersam. sed constantiam fuisse
turbatam; Abundauit fl&us
ubi non defecit affectus. & fons
caritatis lauit uerba formidinis.
Nec tardum est remedium abolitio
nis. ubi non fuit iudicium uolun
tatis; cito itaq; in soliditatem suã

redit petra tantam recipiens fortitu
dinem. ut quod tunc in xpi expauerat
passione. in suo post supplicio non
timer&. per xpm dnm nostrum.

Sermo CIII cuius supra de eodem die.

Cum multis modis dilectissimi iudaica
impi&as laborar&. ut causam ali
quam perpetrandi in dnm ihm scele
ris inuenir&. & mendacia quæ fal
si testes. iniustis sacerdotibus fa
mulando protulerant. nihil quod
morte dignum ess& afferrent.
hoc quasi insuperabile repperer͂t.
ut dnm mundi affectati regni in
iudice purgarent; cumque pila
tus ihm quem frustra uidebat
argui uell& absolui. calumniose
& minaciter conclamarent; Si hunc
dimittis non es amicus caesaris.
omnis enim qui se regem facit.
contradicit cesari; Stultam in
simulationem inprudenter pi
late timuisti. formidabile fuerat
nomen regium & pro imperio caesa
ris opprimi debuerat nouæ moli
tio potestatis; si dominandi consi
lium tyrannicus tibi prodidit ap
paratus. si puisio armorũ. si congregatio
diuitiarum. si presidia de&ectas militũ.
quid eũ grauaris nimis de affectata
potentia. cuius specialis fuit de humi
litate

doctrina; romanis legibus non contra
dixit. censum subiit. didragma soluit.
uectigalia non prohibuit. que dei sunt deo
& que sunt caesaris caesari reddenda con
stituit; paupertatem elegit. obedientiam
suasit. mansuetudinem predicauit;
hoc est uero non inpugnare cesarem sed
iuuare; uerumtamen ne in totum inanis
iudeorum uideatur obiectio / discute
diligentius preter quid de domino ihesu operi
bus notum sit. quid de potestate conpertum.
caecis uisum. surdis auditum. claudis
gressum. mutis donauit eloquium.
febres abegit. dolores resoluit. demo
nia eiecit. mortuos uiuificauit. ma
ri & uentis ut quiescerent imperauit;
Magnum prorsus regem iste demon
strant. qui non humana excellat po
tentia. sed uirtute diuina. hanc er
go iudei obiciant potestatem. commu
tent actionem suam. & hoc proferant
ore quod tenent corde; quare & eter
tenis calumniantur. qui celestia
persecuntur. quamuis ergo pilatus
onerosum sibi inuidiosumque sentiret
quod eum iudei de neglecto amicitie
caesaris impetebant. aliquandiu ta
men furorem eorum mitigare co
natus est; & ideo dominum diuersis contu
meliis affici aut permisit aut iussit.
ut satiata iniquitas / de innocentis iniu

riis ulterius non seuiret; Sed pertinax ema
licia propriis crescebat augmentis. &
in quem obtinuerat ius inlusionis exi
gebat & mortis; unde & cum summi sa
cerdotes & principes iudeorum omnisque
multitudo crebris uocibus adclamarent.
crucifige crucifige. tradidit ihesum persequen
tium uoluntati. barrabba illis latrone
dimisso; ut qui in die festo auctorem uite inter
ficiebant uite inpunitatem eis prestaret
homicide; eunte itaque dilectissimi ad locum
clarificationis sue christo. & misericordia ab
impiorum tabernaculis exeunte; ut
impleretur quod scriptum est. longe est
a peccatoribus salus. sequebatur eum
multitudo populi & mulierum plan
gentium & lamentantium eum; Solet
enim sexus infirmior. etiam pluris qui
morte sunt digni in lacrimas commouere;
& de connectorum exitus pro natura com
munis consideratione misereri; sed istum
sibi planctum dominus ihesus dedignatur inpen
di qui a non decebat luctus triumphum.
nec lamenta uictoriam; Denique conuer
sus ad eas. filie inquid hierusalem nolite
flere super me. sed uos met ipsas flete & fi
lios uestros. quia uenient dies in quibus
dicent; beate steriles & uentres que non
genuerunt. & ubera que non nutrierunt;
ubi est tristitia crucifigendi. ubi formi
do morituri. non tret & passuri animum

hora ſupplicii. & docens nullam p̄ſe
flendi eſſe rationem. Indicit peniten
tiam ; denuntiando uiſ edictam; non eſt
Inquit quod dolore Inme hieruſalem
filiae debeatis. p uobis plangite; & pro
ueſtris filiis heiulate. ſup illos fundat̄
ploratus iſte ploratus. quos tales uiſcera ueſtra pepe
rerunt; Lugendum plane uobis eſt.
non de ſaluatore credentium. ſed de im
pietate pereuntium; ego crucem uo
lens patior. & mortem Inme quam ſuſ
p̄m pturus admitto; Nolite flere p mun
di redemptione morientem. quem in
maieſtate patris uidebitis iudicantē;
& altatur ergo ihs xps in ligno. r&or
ſit mortem in mortis auctorem; et
omnes principatus aduerſaſque uir
tutes. p abiectionem paſſibilis car
nis eliſit; amittens in ſe anti qui hos
tis audaciam qui in obnoxiam ſibi ſeu
iendo naturam &iam ſibi & auctor ēē
auſus eſt debita. ubi nullum potuit
ueſtigium Inuenire peccati; euacua
tum eſt generale illud uenditionis iure
& letale cyrographum. & pactum
captiuitatis in iuſ tranſit redemp
toris; claui illi qui manus dn̄i pedesq;
tranſfoderant. pp&uis diabolum
fixere uulneribus. & eorum poena
menbrorum. Inimicarum fuit Inter
fectio poteſtatum. ſic ſuā xpo con
ſummante uictoriā. ut in ipſo & cū ipſo
omnes qui in eū crederent triumpha
rent; cum ergo dn̄s crucifixi corporis
eleuatione ſublimis. reconciliationē
mundi exſequeretur. in quadam ar
ce ſupplicii. latronemq; conuerſum
ad paradiſi uocaret habitaculum. uos
principes iudeorum legiſq; doctores.
nec conſcientie impietate cōpuncti.
nec effectu ſceleris mitigati. fixuris
clauorum. addebatis tela linguarū.
dicentes; alios ſaluos fecit. ſeipſum
non poteſt ſaluum facere. ſi rex iſrt̄ ē.
deſcendat de cruce & credimus ei;
ſed his uocibus ueſtris ſtultiſque
blaſphemis. reddunt omnia elemēta
reſponſum; & unam ſimul in uos ſen
tentiam ferunt. celum terra. ſol
ſidera que indignos uos ſuo miniſterio
proteſtentes. terribili motu inſolito
que defectu tenebras mundo ueſtrē
cecitatis oſtentant. quod ſi ad argu
endos uos nec celeſtia. nec inferna
ſufficiunt. & crucem xpi magis potu
erunt p&re atque monumenta
quam ueſtra corda ſentire. ſaltem
quod in templo actum eſt ſcientes
aduertite; uelū cuius obiectu int̄
cludebantur ſc̄a ſc̄orū. a ſummo uſq;
ad imū diſruptum eſt. & ſacrum
illud myſticumq; ſecretum quo ſolus

ſummus pontifex iuſſus fuerat intrare. re
ſeratum ſit. ut nihil iam eſſet diſcretio
nis. ubi nihil reſederet ſecretis; repudi
ator itaq; uos debuiſtis agnoſcere. & om
ne ius ſacerdotii perdidiſſe. quia uerum
erat quod uobis ueritas dixerat; ſic re
deretis mo[r] ſic rederetis & mihi; Merito
ergo uos teſtamentum utrumque con
dempnat & gratia uacuos & lege priua
tos. qui deo reſiſtitis nouis. quia non
credidiſtis antiquis; nos autem dilectiſſimi
qui ab ignorantię tenebris liberati
fidei lumen accepimus. & in noui teſta
menti hereditatem per electionem ad
optionis intrauimus. feſtiuitatem
quam iſrl carnalis perdidit; gaudeamus
quoniam paſcha nostrum immolatus est xps; per
ius ineffabilem gratiam omnium
charismatum benedictione ditamur.
& ita in nouitatem a uetuſtate trans
ferimur. ut non ſolum paradiſi reſti
tuamur habitaculo. ſed etiam reg
ni cęleſtis glorię preparemur;

CIIII. IN CENA DNI SERMO B LEONIS PAPE;

IIII Scio quidem dilectiſſimi paſchale ſa
cramentum tam ſublimis eſſe miſterii. ut non ſo
lum humilitatis meę tenuiſſimum
ſenſum. uerum etiam magnorum ingeni
orum ſuperet facultatem; ſed n tam mihi
diuini operis conſideranda eſt mag
nitudo. ut uel diffidam uel erubeſcam

de ſeruitute quam debeo. cum ſacramentum
ſalutis humanę non liceat tacere. & iam
ſi nequeat explicari; auxiliantibus autem
orationibus ueſtris adfuturam credimus
gratiam dei. quę inſpirationis ſuę rore
ſterilitatem mei cordis aſpergat. ut lin
guę paſtoralis officio quę ſunt gregis auribus
ſint utilia proferantur; dicente enim
dno bonorum omnium largitore. aperi
os tuum & ego adimplebo illud; audemus
eidem uerbis prophetici dicere; Labia mea
aperies & os meum adnuntiabit laudem
tuam; Incipientes igitur dilectiſſimi
euangelicam de paſſione dni historiam
retractare. diuino intellegimus diſpoſi
tum fuiſſe conſilio. ut ſacrilegi iudęorum
principes & impii ſacerdotes. qui ſęuien
di in xpm occaſiones ſaepe quęſierant.
non niſi in ſollemnitate paſchali exer
cendi furoris ſui acciperent poteſtatem;
oportebat enim ut manifeſto implerentur
effectu quę diu figurato fuerant pro
miſſa myſterio; ut ouem ſignificatiuam.
ouis uera remoueret & uno expleretur
tur ſacrificio. uariarum differentia
uictimarum; Nam omnia illa quę de
immolatione agni per moyſen diuinitus
fuerant inſtituta xpm prophetauerant;
ut ergo umbrę cederent corpori &
ceſſarent imagines ſub preſentia ueri
tatis. antiqua obſeruantia nouo